

U 30/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Korean tasavallan välisestä sopimuksesta matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Korea PNR-sopimus)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle muistio Euroopan unionin ja Korean tasavallan välisestä sopimuksesta matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Korea PNR-sopimus).

Helsingissä 21.5.2026

Oikeusministeri Leena Meri

Lainsäädäntöneuvos Amanda Mäkelä

**EUROOPAN UNIONIN JA KOREAN TASAVALLAN VÄLINEN SOPIMUS
MATKUSTAJAREKISTERITIETOJEN (PNR) SIIRTÄMISESTÄ JA KÄYTÖSTÄ
TERRORISMIN JA MUUN VAKAVAN KANSAINVÄLISEN RIKOLLISUUDEN
EHKÄISEMISEKSI JA TORJUMISEKSI (EU-KOREA PNR-SOPIMUS)****1 Tausta ja tavoitteet**

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 16.12.2025 päätöksen valtuuksien antamisesta komissiolle aloittaa EU:n ja Korean tasavallan (jäljempänä Korea) väliset sopimusneuvottelut lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen (passenger name record, PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (ks. E 83/2025 vp). PNR-tiedoilla tarkoitetaan lentomatkustajia koskevia henkilötietoja, joita lentoliikenteen harjoittajat tarvitsevat varausten käsittelyä varten. PNR-tiedot ovat tärkeä työkalu terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa. PNR-sopimusten tarkoituksena on säännellä PNR-tietojen siirtoa ja käyttöä ainoastaan terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi siten, että noudatetaan täysimääräisesti sopimuksessa määriteltäviä henkilötietojen suojaa koskevia ehtoja.

Komissio jakoi huhtikuussa 2026 EU:n neuvoston tietojenvaihtotyöryhmälle (IXIM) sopimusluonnoksen EU:n ja Korean välisestä PNR-sopimuksesta (jäljempänä EU-Korea PNR-sopimus). Sopimusluonnosta käsiteltiin oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksessa 5.5.2026 ja tullaan käsittelemään IXIM-työryhmässä 27.5.2026. EU:n ja Korean välillä neuvoteltu sopimusluonnos vastaa pitkälti aiempia EU:n ja kolmansien maiden välisiä PNR-sopimuksia, joissa on huomioitu unionin oikeus, siten kuin EU-tuomioistuin on sitä tulkinnut. Sopimus muodostaisi oikeusperustan, jonka nojalla lentoliikenteen harjoittajat voivat siirtää PNR-tietoja. Sopimuksessa määrättäisiin, miten PNR-tietoja voidaan siirtää Koreaan ja käsitellä Koreassa. Sopimus sisältäisi lisäksi määräykset EU:n jäsenvaltioiden ja Korean viranomaisten sekä Europolin ja Eurojustin välisestä PNR-tietojenvaihdosta. Sopimus olisi liiteasiakirjoineen kaikkia osapuolia oikeudellisesti sitova.

EU:lla on tällä hetkellä neljä PNR-tietojen luovuttamista koskevaa kansainvälistä sopimusta kolmansien maiden kanssa. Sopimukset on tehty Yhdysvaltojen, Australian, Iso-Britannian ja Kanadan kanssa. Neuvosto on antanut lisäksi komissiolle valtuudet aloittaa neuvottelut PNR-sopimuksen tekemiseksi Meksikon ja Japanin kanssa. Neuvottelut Islannin, Norjan kuningaskunnan (jäljempänä Norja) ja Sveitsin valakunnan (jäljempänä Sveitsi) kanssa on saatu päätökseen ja PNR-sopimukset on allekirjoitettu Islannin ja Norjan osalta lokakuussa 2025 sekä Sveitsin osalta maaliskuussa 2026. Sopimusten hyväksyminen odottaa vielä parlamentin hyväksyntää.

Komission tavoitteena on viimeistellä sopimuksen sisältö kesäkuun alkupuolella ja sen jälkeen toimittaa suositukset neuvoston päätöksiksi allekirjoittaa ja hyväksyä sopimus. Komission tavoitteena on, että EU-Korea PNR-sopimus allekirjoitettaisiin syksyllä 2026. Sopimuksen tekeminen edellyttää neuvoston lisäksi myös parlamentin hyväksyntää. Komissio tulee informoimaan myös parlamenttia sopimusneuvotteluiden etenemisestä lähiaikoina. Tällä kirjelmällä informoidaan eduskuntaa sopimusneuvotteluiden etenemisestä ja muodostetaan

kantoja EU-Korea PNR-sopimuksen tekemisestä sekä komission jakaman sopimusluonnoksen hyväksymisestä.

2 Sopimuksen pääasiallinen sisältö

2.1 EU-Korea PNR-sopimuksesta

Korea on EU:n samanmielinen strateginen kumppani terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa ja on vuodesta 2008 lähtien ilmaissut komissiolle kiinnostuksensa aloittaa neuvottelut PNR-sopimuksen tekemiseksi EU:n kanssa. Neuvosto valtuutti joulukuussa 2025 komission neuvottelemaan EU:n ja Korean välisestä PNR-sopimuksesta komissiolle annettujen neuvotteluohjeiden mukaisesti (ST/14872/2025/INIT). Korean ja EU:n välinen PNR-sopimus olisi merkityksellinen myös kansalliselle valtiomisteiselle lentoyhtiölle suorien liikenneyhteyksien vuoksi.

Koska Korea on EU:n tietosuojalainsäädännössä tarkoitettu kolmas maa, PNR-tietojen siirtämiseksi EU:sta Koreaan terrorismin ja muiden vakavan kansainvälisen rikollisuuden muotojen tuloksellista torjuntaa varten tarvitaan kansainvälinen sopimus, joka muodostaa EU:ssa tarvittavan oikeusperustan. EU-Korea PNR-sopimuksessa on oikeudellisen perustan luomisen lisäksi otettava huomioon henkilötietojen suoja ja PNR-tietoja koskeva EU:n oikeudellinen kehys eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusalueiden henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämisestä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston päätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EU) 2016/680 (jäljempänä rikosasioiden tietosuojadirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämisestä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten (EU) 2016/681 (jäljempänä PNR-direktiivi).

Edellä mainitun EU:n tietosuoja sääntelyn ja PNR-direktiivin osalta sopimusluonnoksessa huomioidaan ennen muuta kansainvälisiä tiedonsiirtoja koskevat reunaehdot ja varmistetaan sellainen henkilötietojen suojan taso, joka vastaa olennaisin osin henkilötiedoille unionissa taatun suojan tasoa. Suojan taso varmistetaan sisällyttämällä sopimukseen PNR-tietojen käsittelyä koskevat asianmukaiset suojatoimet, jotta osapuolet voivat lainmukaisesti vastaanottaa ja käsitellä PNR-tietoja tavalla, jolla varmistetaan sekä sisärajarakastuksista vapaalla yhteisellä alueella liikkuvien yksilöiden turvallisuus että näitä yksilöitä koskevien henkilötietojen suoja. Tältä osin komissio on sopimusneuvotteluissa huomoinut muun muassa sen, että komissio on joulukuussa 2021 antanut tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen, joka koskee henkilötietojen siirtoa EU:sta Koreaan kaupallisten toimijoiden välillä. Päätöksessä todetaan, että Korea varmistaa unionista siirrettyjen henkilötietojen suojan tason, joka vastaa olennaisilta osin yleisessä tietosuoja-asetuksessa taattua suojan tasoa (E 100/2021 vp). Vaikka päätöksen perustana oleva tietosuojan riittävyyden arviointi ei kata PNR-tietojen käsittelyä, se antaa kuitenkin näyttöä siitä, että Korean oikeudellisessa kehyksessä on olemassa perusta keskeisille tietosuojatakeille, ja tämän voidaan odottaa muodostavan perustan myös tarvittaville vastaaville takeille PNR-sopimuksessa, erityisesti rekisteröityjen täytäntöönpanokelpoisten oikeuksien, oikeussuojakeinojen ja riippumattoman valvonnan osalta.

Komissio on huomionnut neuvotteluissa unionin oikeuden ohella Euroopan unionin perussopimukset ja perusoikeuskirjan, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut niitä PNR-asioita koskevassa oikeuskäytännössä, erityisesti tuomioistuimen lausunnossa 1/15, joka koski EU-Kanada PNR-sopimusta. Sopimusneuvotteluissa on huomioitu niin ikään kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAO:n hyväksymät PNR-tietoja koskevat standardit ja suositellut menettelytavat, joilla määritetään korkeatasoiset suojatoimet tietosuojan suhteen ja edistetään suojan tasoa kansainvälisellä tasolla.

2.2 Sopimusluonnoksen sisällöstä

Komissio on neuvotellut neuvoston päätöksessä ja sen liitteenä olevien neuvotteluohjeiden (ST/14872/2025/INIT, ST/14872/2025 ADD 1) pohjalta sopimusluonnoksen EU-Korea PNR-sopimuksesta. Luonnoksen perusteella sopimuksen luvussa I (Yleiset säännökset) määrittäisiin sopimuksen tavoitteesta ja soveltamisalasta (1 artikla) ja määritelmistä (2 artikla). Sopimusluonnos vastaa sisällöltään pääosin EU:n ja Islannin, EU:n ja Norjan, EU:n ja Sveitsin sekä EU:n ja Kanadan välillä neuvoteltuja sopimuksia (U 4/2025 vp, U 5/2025 vp, U 45/2025 vp, U 67/2013 vp, UJ 2/2019 vp).

Luonnoksen mukaan sopimuksen tavoitteena (Artikla 1) olisi mahdollistaa lentoliikenteen harjoittajien matkustajarekisteritietojen (PNR) siirto unionista Koreaan ja vahvistaa säännöt ja edellytykset, joiden mukaisesti Korea voisi käsitellä PNR-tietoja. Tavoitteena olisi lisäksi parantaa unionin ja Korean välistä poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä PNR-tietojen osalta. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluisivat lentoliikenteen harjoittajat, jotka harjoittavat matkustajalentoja unionin ja Korean välillä, sekä lentoliikenteen harjoittajat, jotka on rekisteröity unioniin tai jotka tallentavat siellä tietoja, ja lentoliikenteen harjoittajat, jotka harjoittavat lentoja Koreaan tai Koreasta. Artiklassa 2 määrittäisiin keskeisistä määritelmistä, kuten terrorismirikoksen ja vakavan rikollisuuden määritelmistä, jotka vastaisivat PNR-direktiivin 3 artiklassa säädettyjä määritelmiä ja mitä muiden kolmansien maiden ja EU:n välisiin sopimuksiin on neuvoteltu.

Sopimuksen luvussa II määrittäisiin PNR-tietojen siirtämisestä. Artikla 3 koskisi PNR-tietojen siirtotapaa ja siirtojen tiheyttä. Artiklassa edellytettäisiin Koreaa varmistamaan, että lentoliikenteen harjoittajat siirtävät PNR-tiedot Korean toimivaltaiselle viranomaiselle siirtämällä vaaditut PNR-tiedot pyynnön esittäneen viranomaisen tietokantaan yksinomaan työntöjärjestelmällä (push method), jolla tarkoitetaan sitä, että lentoliikenteen harjoittajat siirtävät PNR-tiedot itse kolmannen maan toimivaltaiselle viranomaiselle PNR-sopimuksen mukaisesti (verrattuna kysyntäjärjestelmään, pull method, jossa kolmannen maan viranomaiselle annettaisiin pääsy lentoliikenteen harjoittajan varausjärjestelmään tietojen saamiseksi). Artiklan mukaan Korea ei saisi vaatia lentoliikenteen harjoittajia luovuttamaan ylimääräisiä PNR-tietoja, ja sen tulisi poistaa mahdolliset lentoliikenteen harjoittajan toimittamat ylimääräiset tiedot. Artiklassa määrittäisiin tarkasti myös PNR-tietojen toimittamisen määräajoista ja erityistilanteita koskevista poikkeuksista.

Sopimuksen luvussa III määrittäisiin PNR-tietojen käsittelystä ja käsittelyyn liittyvistä suojatoimenpiteistä. Olennaisena osana sopimuksessa määrittäisiin PNR-tietojen käyttötarkoituksista (4 artikla). Sopimuksen mukaan PNR-tietoja voidaan käsitellä ainoastaan terrorismirikosten tai vakavan rikollisuuden estämiseksi, havaitsemiseksi, tutkimiseksi ja syytöseen panemiseksi. Sopimuksen 5 ja 6 artiklassa määrittäisiin tarkemmin PNR-tietojen reaaliaikaiseen arviointiin liittyvistä edellytyksistä, mukaan lukien Korean velvollisuudesta varmistaa ennalta määriteltyjen kriteerien syrjimättömyys, luotettavuus ja ajantasaisuus sekä tarkistaa saadut osumat yksittäin, ei-automaattisen käsittelyn keinoin. Kyseiset edellytykset

vastaavat, mitä PNR-direktiivissä säädetään PNR-tietojen käsittelystä ja mitä EU-tuomioistuin on edellyttänyt PNR-sopimuksilta asianmukaisina suojatoimina.

Sopimuksen 7 artiklassa kielletäisiin EU-tuomioistuimen edellyttämällä tavalla nimenomaisesti erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvilla tiedoilla tarkoitetaan henkilötietoja, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus taikka ammattiliiton jäsenyys, sekä geneettisten tietojen, luonnollisen henkilön yksiselitteiseen tunnistamiseen tarkoitettujen biometrinen tietojen tai terveyttä taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevia tietoja. Mikäli Korean toimivaltaisen viranomaisen vastaanottamat PNR-tiedot jostain syystä sisältäisivät edellä mainittuja arkaluonteisia tietoja, sen tulisi poistaa tällaiset tiedot välittömästi. Sopimusluonnos sisältäisi lisäksi määräykset erinäisistä tietoturvaan ja eheyteen liittyvistä vaatimuksista ja Korean toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa tietoturvaloukkauksista kansalliselle valvontaviranomaiselle (8 artikla) sekä lokitietojen säilyttämisestä ja niihin liittyvästä dokumentointivelvollisuudesta (9 artikla).

Sopimuksen IV luvussa määrättäisiin täsmällisesti PNR-tietojen säilyttämisestä ja luovuttamisesta. Sopimuksen PNR-tietojen säilyttämistä ja niiden häivyttämistä koskevat määräykset vastaisivat PNR-direktiiviä ja mitä muiden kolmansien maiden ja EU:n välisiin PNR-sopimuksiin on neuvoteltu. Määräyksissä huomioidaan myös EU-tuomioistuimen edellytykset. Sopimuksen 10 artiklan mukaan Korean olisi varmistettava, että PNR-tiedot voitaisiin tallentaa enintään viideksi vuodeksi. Säilytyksen tarpeellisuutta tulee kuitenkin arvioida kahden vuoden välein, huomioiden terrorismin ja vakavan kansainvälisen rikollisuuden uhka. PNR-tietoja voitaisiin ylipäänsä säilyttää matkustajien lähtöpäivän jälkeen vain, jos niillä on objektiivinen yhteys johonkin sopimuksessa tarkoitettuun käyttötarkoitukseen (5 artikla). Artiklassa määrättäisiin lisäksi, että PNR-tiedot tulee poistaa pysyvästi säilytysaikojen päätyttyä siten, ettei yksittäisiä matkustajia ole mahdollista tunnistaa. Sopimuksessa mahdollistettaisiin, että PNR-tietoja voitaisiin säilyttää artiklassa mainittua viiden vuoden määräaikaa pidempään, jos PNR-tietoja tarvittaisiin uudelleentarkastelua, tutkintaa, täytäntöönpanotoimia, oikeudenkäyntiä, syytteenpanoa tai seuraamusten täytäntöönpanoa varten. Sopimuksen 11 artiklassa määrättäisiin tunnistamisen mahdollistavien tiedonosien erottamisesta siten, että PNR-tiedoista erotetaan häivyttämällä sellaiset tiedonosat, joiden avulla voisi olla mahdollista tunnistaa välittömästi matkustaja, johon PNR-tiedot liittyvät. Korean toimivaltainen viranomainen voisi sopimusluonnoksen mukaan luovuttaa kyseisiä tietoja ainoastaan sopimuksessa määriteltyjä käyttötarkoituksia varten (5 artikla) ja tietojen luovuttamista koskevien edellytysten mukaisesti (12 ja 13 artikla).

Sopimus sisältäisi määräykset PNR-tietojen luovuttamisesta Koreassa (12 artikla) sekä Korean ja EU:n ulkopuolelle (13 artikla). PNR-tietojen luovuttamista koskevat määräykset vastaisivat PNR-direktiivin edellytyksiä. Korean toimivaltainen viranomainen voisi luovuttaa yksittäisluovutuksena PNR-tietoja kansallisille toimivaltaisille viranomaisille ainoastaan, jos luovuttaminen on tarpeen terrorismirikosten tai vakavan rikollisuuden estämiseksi, havaitsemiseksi, tutkimiseksi ja syytteenpanemiseksi ja PNR-tietoja luovutetaan vain pienin mahdollinen määrä (minimointiperiaate). Vastaanottavan toimivaltaisen viranomaisen tulee varmistaa tätä sopimusta vastaava suojan taso. Tietojen luovuttamisen edellyttäisi lisäksi aina joko oikeusviranomaisen tai muun riippumattoman elimen etukäteislupaa, ellei kyse ole perustellusta kiireellisestä tilanteesta. Tällaisissa perustelluissa kiiretilanteissa tulee tehdä jälkikäteinen arviointi. Sopimuksessa mukaan tiedot vastaanottanut toimivaltainen viranomainen ei voisi luovuttaa PNR-tietoja edelleen toiselle viranomaiselle ilman Korean toimivaltaisen viranomaisen nimenomaista lupaa. Edellä mainittuja reunaehtoja edellytettäisiin myös silloin, kun tietoja luovutettaisiin Korean ja EU:n ulkopuolelle, sillä erotuksella, että

vastaanottavan kolmannen maan, jonka toimivaltaiselle viranomaiselle PNR-tiedot luovutetaan, varmistaa EU:n oikeudessa tarkoitetun tietosuojan riittävän tason. Sopimukseen tältä osin sisällytetty rajattu poikkeusmahdollisuus yleistä turvallisuutta uhkaavan ja välittömän uhan torjumiseksi tai tutkimiseksi. Sopimuksen 14 artikla sisältäisi määräykset PNR-tietojen, näiden tietojen käsittelyn tulosten sekä PNR-tietoihin perustuvien analyysitietojen vaihtamisesta Korean toimivaltaisen viranomaisen ja EU-jäsenvaltioiden matkustajatietoyksiköiden, Europolin sekä Eurojustin välillä oma-aloitteisesti tai pyynnöstä.

Sopimuksen V luvussa määrättäisiin henkilötietojen suojasta ja siihen liittyvistä suojatoimista EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Sopimuksen 15 artiklassa edellytettäisiin, että Korean toimivaltaisen viranomaisen suorittamaa henkilötietojen käsittelyä valvoisi yksi tai useampi valvontaviranomainen, jolla on tehokkaat toimivaltuudet tutkia PNR-tietojen keräämistä, käyttöä, luovuttamista, säilyttämistä tai hävittämistä koskevien sääntöjen noudattamista. Tällaisen valvontaviranomaisen tulee voida tehdä vaatimustenmukaisuuden tarkasteluja ja tutkimuksia, raportoida havainnoista ja antaa suosituksia Korean toimivaltaiselle viranomaiselle. Korean on varmistettava, että valvontaviranomaisilla on valtuudet saattaa tähän sopimukseen liittyvät lainrikkomiset tapauksen mukaan syytteeseen tai kurinpitomenettelyyn. Valvontaviranomaisten tulee varmistaa se, että sopimuksen noudattamista jättämistä koskevat valitukset tutkitaan ja niihin vastataan, ja että niiden johdosta toteutetaan tarvittavat korjaukset. Sopimuksen 16 artiklassa määrättäisiin läpinäkyvyydestä ja matkustajille ilmoittamisesta. Sopimuksen 17 ja 18 artiklassa määrättäisiin lentomatkustajien pääsystä omiin PNR-tietoihinsa sekä oikeudesta saada omat tietonsa tarvittaessa korjatuksi EU:n tietosuojasääntelyä vastaavalla tavalla. Sopimuksen 19 artiklassa varmistettaisiin tehokkaat hallinnolliset ja oikeudelliset muutoksenhakukeinot Koreassa.

Sopimusluonnoksen VI luku sisältäisi loppumääräykset, joissa määrättäisiin muun muassa ilmoittamisvelvollisuuksista (20 artikla), sopimuksen voimaantulosta (21 artikla), riitojenratkaisusta ja sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä (22 artikla), sopimuksen voimassaolon päättämisestä (23 artikla), mahdollisista muutoksista sopimukseen (24 artikla), sopimuksen tarkastelusta ja arvioinnista (25 artikla) sekä sopimuksen alueellisesta soveltamisalasta (26 artikla). Sopimus tehtäisiin kaikilla EU:n virallisilla kielillä sekä Korean kielellä, joista kukin kieliversio on yhtä todistusvoimainen. Jos kielitoisintojen välillä on eroja, englanninkielinen toisinto olisi todistusvoimainen.

Sopimuksen liite sisältäisi luettelon sopimuksen tarkoittamista PNR-tiedoista. Liite on sisällöltään täysin identtinen PNR-direktiivin liitteen I kanssa.

3 Sopimuksen oikeusperusta

Sopimuksesta neuvotellaan unionin puolesta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 218 artiklan mukaisessa menettelyssä. Sopimuksen aineellinen oikeusperusta voidaan määrittellä tarkasti vasta siinä vaiheessa, kun lopullinen sopimusteksti on valmis. Sopimuksen aineellinen oikeusperusta voisi olla SEUT 16 artiklan 2 kohta (henkilötietojen suoja) ja 87 artiklan 2 kohdan a alakohta (poliisiyhteistyö), vastaavasti kuin EU-tuomioistuin on EU:n ja Kanadan välistä PNR-sopimusta koskevassa lausunnossaan 1/15 katsonut.

Jos aineellisena oikeusperustana käytetään edellä mainittuja artikloja, tekee neuvosto päätökset sopimuksen allekirjoittamisesta ja tekemisestä unionin puolesta määräenemmistöllä SEUT 218 artiklan 8 kohdan mukaisesti. Neuvoston päätös sopimuksen allekirjoittamisesta ei edellytä Euroopan parlamentin kuulemistä tai hyväksyntää. Neuvoston päätös sopimuksen tekemisestä edellyttäisi kuitenkin edellä todettujen aineellisten oikeusperustojen nojalla parlamentin

hyväksyntää, koska sopimus tehdään alalla, jolla sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä SEUT 218 artiklan 6 kappaleen a alakohdan v alakohdan mukaisesti.

4 Sopimuksen vaikutukset

Ehdotettu sopimus tulisi osana EU-oikeutta myös Suomea sitovaksi, eikä se edellyttäisi erillistä voimaansaattamista.

Neuvoteltavalla sopimuksella ei arvioida olevan julkistaloudellisia vaikutuksia.

Sopimuksella voi olla taloudellisia vaikutuksia lentoyhtiöille, jotka kuuluisivat sopimuksen soveltamisalaan.

5 Sopimuksen suhde Suomen lainsäädäntöön, perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Ehdotettu sopimus on merkityksellinen perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatun henkilötietojen ja yksityiselämän suojan näkökulmasta. Ehdotettu sopimus on merkityksellinen niin ikään Euroopan perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvatun yksityiselämän ja 8 artiklassa turvatun henkilötietojen suojan näkökulmasta.

Henkilötietojen siirto EU:sta kolmanteen maahan edellyttää käsittelyn yleisen oikeusperustan lisäksi, että unionin oikeudessa säädettyjä kansainvälisiä tiedonsiirtoja koskevia säännöksiä noudatetaan. Näillä säännöksillä pyritään varmistamaan, ettei unionin oikeudessa taattua luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojan tasoa vaaranneta. Sopimuksen tavoitteena on luoda lentoliikenteen harjoittajille oikeudellinen perusta PNR-tietojen siirrolle ja taata näiden tietojen siirroissa Koreaan henkilötietojen suojan asianmukainen taso. Asianmukaisen henkilötietojen suojan tason varmistamiseksi PNR-tietojen luovuttamisessa tulee huolehtia rikosasioiden tietosuojadirektiivin ja PNR-direktiivin asettamista reunaehdoista. PNR-direktiivin 11 artiklan mukaan PNR-tietoja ja kyseisten tietojen käsittelyn tuloksia voidaan siirtää kolmanteen maahan vain tapauskohtaisesti ja edellyttäen, että rikosasioiden tietosuojadirektiivin 35 artiklassa säädettyjä edellytyksiä kansainvälisille tiedonsiirroille noudatetaan ja että tietojen siirtäminen on tarpeen terrorismirikosten tai vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin 35 artiklan mukaan henkilötietojen siirrot kolmansiin maihin voivat muun muassa perustua kyseisen direktiivin 36 artiklassa tarkoitettuun komission tekemään riittävyyspäätökseen tai jos asianmukaisista suojatoimista on säädetty (tai ne ovat olemassa) 37 artiklan mukaisesti. Koska Korean osalta ei ole riittävyyspäätöstä, sopimuksessa tulee huolehtia rikosasioiden tietosuojadirektiivin 37 artiklassa tarkoitetuista asianmukaisista suojatoimista.

PNR-sopimusneuvotteluissa on otettava huomioon EU-tuomioistuimen Kanadan PNR-sopimusneuvotteluita koskenut lausunto 1/15 sekä PNR-tuomio (asia C-817/19). EU-tuomioistuin kiinnitti lausunnossa 1/15 huomiota ennen muuta siihen, että PNR-sopimuksissa suljetaan pois arkaluonteisten tietojen siirto EU:sta kolmanteen maihin sekä kyseisten tietojen käyttö ja säilyttäminen. Tuomioistuin edellytti lisäksi, että PNR-sopimuksissa tulee muun muassa määrätä selvästi ja täsmällisesti EU:sta kolmansiin maihin siirrettävistä PNR-tiedoista ja lentomatikustajien asianmukaisesta informoinnista sekä taattava, että tietojen käsittelyä valvoo kolmannessa maassa riippumaton valvontaviranomainen. Huomiota on kiinnitetty lisäksi PNR-tietojen käsittelyn luotettavuuteen ja syrjimättömyyteen sekä oikeussuojakeinojen varmistamiseen. PNR-tuomiosta tuomioistuin on katsonut, että PNR-tietojen luovuttaminen edellyttää lähtökohtaisesti (asianmukaisesti perusteltuja kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta)

joko tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen etukäteisvalvontaa ja sitä, että kyseisen tuomioistuimen tai elimen ratkaisu annetaan perustellusta pyynnöstä, jonka toimivaltaiset viranomaiset esittävät muun muassa rikoksen estämisen, selvittämisen tai syyteharkintamenettelyssä. Säilytysaikojen osalta tuomioistuin katsoi, että sellaisten lentomatkatustajien PNR-tietoja voidaan säilyttää maksimissaan viiden vuoden ajan, joiden osalta voidaan näyttää objektiivisten seikkojen olemassaoloa ja todeta terrorismirikoksiin tai vakavaan rikollisuuteen liittyvä riski, jolla on ainakin välillinen objektiivinen yhteys matkatustajien lentomatkoihin. Muiden lentomatkatustajien osalta tiedot tulee poistaa tai anonymisoida asianmukaisen säilytysajan päätyttyä. PNR-direktiivissä ja PNR-tuomiossa tällaisena asianmukaisena säilytysaikana on pidetty maksimissaan kuutta kuukautta.

Komission jakaman sopimusluonnoksen arvioidaan täyttävän unionin oikeuden edellyttämät asianmukaiset suojatoimet sekä ottavan huomioon myös edellä esiin tuodun EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön sekä siinä asetetut reunaehdot.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Sopimusluonnokseen ei arvioida sisältyvän Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Sopimus koski ilmailua ja järjestysvallan toimintaa valtion turvallisuuden varmistamiseksi, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 14 ja 34 kohdan mukaan ovat valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

7 Sopimuksen käsittely Euroopan unionin toimeilimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Komissio antoi 15.9.2025 suosituksen neuvoston päätökseksi sopimusneuvotteluiden aloittamiseksi EU-Korea PNR-sopimuksesta (COM(2025) 490 final). Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto hyväksyi 16.12.2025 päätöksen valtuuksien antamisesta komissiolle aloittaa EU:n ja Korean väliset sopimusneuvottelut. Neuvottelut Korean kanssa aloitettiin alkuvuodesta 2025. Komissio on tiedottanut neuvotteluiden etenemisestä neuvoston tietojenvaihtotyöryhmää (IXIM). Sopimusluonnosta käsiteltiin oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 5.5.2026 ja tullaan käsittelemään IXIM-työryhmässä 27.5.2026.

Euroopan parlamentissa vastuuvaiokuntana on kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE). Euroopan parlamentille tiedotetaan välittömästi ja täysimääräisesti menettelyn kaikissa vaiheissa SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti. Sopimuksen tekeminen tulee edellyttämään Euroopan parlamentin hyväksyntää, koska sopimus tehdään alalla, jolla sovelletaan tavallista lainsäätämisenjärjestystä SEUT 218 artiklan 6 kappaleen a alakohdan v alakohdan mukaisesti. Komissio tulee tiedottamaan LIBE-valiokuntaa sopimusluonnoksesta suljetuin ovin lähiaikoina.

8 Sopimuksen kansallinen käsittely

Sopimusluonnosta ja sitä koskevaa U-kirjelmää on käsitelty oikeus- ja sisäasiat -jaoston (EU7) kirjallisessa menettelyssä 6.–7.5.2026.

Alkuperäisestä neuvottelumandaatista on annettu eduskunnalle 2.10.2025 selvitys E-kirjeellä E 83/2025 vp. Eduskunnan hallintovaliokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan.

9 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että EU pyrkii neuvottelemaan Korean kanssa PNR-sopimuksen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että neuvottelut EU-Korea PNR-sopimuksesta saadaan päätettyä mahdollisimman pian.

Valtioneuvosto katsoo, että komission jakama sopimusluonnos vastaa komissiolle annettuja neuvotteluohjeita ja Suomen tavoitteita.

Valtioneuvosto katsoo, että arvio sopimuksen mahdollisesta oikeusperustasta on asianmukainen. Sopimuksen aineellinen oikeusperusta voidaan kuitenkin määritellä tarkasti vasta siinä vaiheessa, kun lopullinen sopimusteksti on valmis.

Valtioneuvosto katsoo, että sopimusluonnoksessa on saavutettu tasapaino kansalaisten turvallisuuden varmistamisen ja perusoikeuksien kunnioittamisen välillä ja että se sisältää sellaiset suojatakeet, joilla valtioneuvoston mielestä voidaan varmistua sopimuksen yhteensopivuudesta EU:n perusoikeuskirjan keskeisten artiklojen kanssa. Sopimusluonnos kunnioittaa perusoikeuksia ja erityisesti oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan sekä antaa lentoyhtiöille niiden toiminnassaan tarvitseman oikeusvarmuuden. Valtioneuvosto katsoo, että neuvottelujen lopputuloksena syntynyt sopimusluonnos on hyväksyttävissä.